

PROTOKÓŁ

z II spotkania Zespołu Lokalnej Współpracy
przeprowadzonego w ramach opracowania Planu zadań ochronnych
dla obszaru Natura 2000 Fort Salis Soglio PLH180008
w dniu 07.09.2012 r. w Przemyślu

Spotkanie odbyło się w siedzibie Nadleśnictwa Krasieczyn. Jego organizatorem była Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie. Miało na celu: podsumowanie prac wykonanych między warsztatami, omówienie propozycji korekty granicy obszaru, wskazanie istniejących i potencjalnych zagrożeń dla przedmiotów ochrony oraz przedstawienie koncepcji ochrony.

PROGRAM SPOTKANIA:

- Przywitanie i przedstawienie uczestników spotkania
- Podsumowanie prac wykonanych od ostatniego spotkania ZLW
- Przedstawienie korekty granic
- Omówienie wyników inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz stanowisk i siedlisk nietoperzy
- Przedstawienie koncepcji ochrony obszaru
- Część terenowa spotkania – wyjazd do fortu celem omówienia i uzgodnienia szczegółów koncepcji ochrony obszaru.

PROWADZĄCY I PRELEGENCI:

Dominik Wróbel – wykonawca projektu planu zadań ochronnych dla obszaru PLH180008 Fort Salis Soglio, koordynator projektu, ekspert botanik

Krzysztof Piksa – wykonawca projektu planu zadań ochronnych, ekspert chiropterolog

UCZESTNICZY:

Magdalena Radecka – Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego

Barbara Królak – Starostwo powiatowe w Przemyślu

Lucyna Zymyn – Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie
Anna Potoczny - Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie
Janusz Gremski – Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków z siedzibą w Przemyślu
Przemysław Włodek – Nadleśnictwo Kraśniczyn
Kazimierz Ukarma – Nadleśnictwo Krasieczyn
Witold Pilch – Nadleśnictwo Krasieczyn
Barbara Kmiotek – Biuro Rozwoju Miasta Przemyśla
Jerzy Solecki – Właściciel gruntów położonych w rezerwacie Skarpa Jaksmanicka
Radosław Michalski – Fundacja Dziedzictwo Przyrodnicze
Karolina Marciniak – Związek Gmin Fortecznych Twierdzy Przemyśl
Agnieszka Szybiak – RZGW w Krakowie Zarząd Zlewni Sanu z/s w Przemyślu
Tomasz Idzikowski – Österreichische Gesellschaft für Festungsforschung
Janusz Koralewicz – sołtys miejscowości Siedliska
Dorota Rogala – planista regionalny, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie
Wiesław Bator, Michał Ferenc – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie

PRZEBIEG SPOTKANIA

Rozpoczęcie spotkania i prezentacje

Spotkanie rozpoczął Pan Dominik Wróbel, który przywitał zgromadzonych gości. W trakcie swojej prezentacji przedstawił propozycje zapisów do planu zadań ochronnych, projekt korekty granic obszaru, wyniki inwentaryzacji oraz koncepcję jego ochrony wraz z zagrożeniami dla siedliska stanowiącego przedmiot ochrony obszaru. W trakcie drugiej prezentacji Pan Krzysztof Piksa omówił zagrożenia dla mopka – głównego przedmiotu ochrony w obszarze oraz podstawowe założenia jego ochrony.

Przedstawione prezentacje zamieszczone są na stronie internetowej RDOŚ w Rzeszowie (<http://rzeszow.rdos.gov.pl>) w zakładce „Plany zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000”.

Dyskusja:

Pan Przemysław Włodek

Zwrócił uwagę, że perspektywa przebudowy drzewostanu grądowego, zgodnie z przedstawionymi zasadami będzie trwała 70 lat. Ponadto usuwanie z drzewostanu robinii akacyjnej będzie powodowało przyspieszony wzrost odroślowy tego gatunku. Zaznaczył, że jedynym skutecznym sposobem na eliminację robinii jest stosowanie herbicydów.

Pan Maciej Ciuła

Potwierdził, że jedynie zastosowanie środków chwastobójczych pozwala na skuteczną eliminację robinii. Przypomniał, że działania takie zostały zaplanowane w rezerwacie „Skarpa Jaksmanicka”.

Pan Witold Pilch

Zwrócił uwagę, że zaplanowane działania nie będą mogły być wykonane w obowiązującym PUL gdyż nie da się ich ująć w ramach przewidywanych prac leśnych.

Pan Przemysław Włodek

Zwrócił uwagę na problemy organizacyjne wynikające z prowadzenia działań ochronnych w płatach leśnych położonych w dużej odległości od siedziby nadleśnictwa. Dodał także, że usuwanie robinii stworzy konieczność odnowienia drzewostanu, a w obecnym czasie nie wynika to z zapisów PUL dla tych wydzieleń. Zapytał, jaki udział martwego drewna jest uznawany w grądach za wystarczający dla uzyskania oceny FV tego wskaźnika.

Pani Dorota Rogala

Odpowiedziała, że wstępne wskaźniki oceny stanu siedlisk leśnych wymagają by było to 20 m³/ha, przy czym martwe drewno może być rozmieszczone nierównomiernie.

Pan Witold Pilch

Zaznaczył, że w gospodarce leśnej obowiązuje zasada usuwania martwego drewna ze względów sanitarnych i zasady hodowli lasu określają maksymalną ilość martwego drewna, którą można pozostawić w płacie.

Pan Przemysław Włodek

Dodał, że 20 m³/ha martwego drewna to ilość bardzo duża i trudna do osiągnięcia, szczególnie w miejscach gdzie bezpośrednio z lasem sąsiadują tereny zabudowane (kradzież). W obszarze takim jak Fort Salis Soglio, gdzie mały areał leśny otoczony jest zabudową, niemożliwa do osiągnięcia.

Pan Dominik Wróbel

Zwrócił uwagę, że dla poprawy oceny stanu zachowania grądów w obszarze pierwszorzędne znaczenie ma eliminacja z drzewostanu gatunków obcych geograficznie.

Pani Dorota Rogała

Poprosiła przedstawicieli nadleśnictwa o wycenę kosztów usuwania podszytu robinii akacjowej.

Pan Przemysław Włodek

Odpowiedział, że pracownicy nadleśnictwa określą koszt takiego zabiegu. Zwrócił uwagę, że możliwe jest dokładne określenie arealu, w którym występuje robinia i gdzie istnieje konieczność jej usuwania z podszytu.

Pan Dominik Wróbel

Poprosił Pana Tomasza Idzikowskiego o przedstawienie w jaki sposób mogą być zrekonstruowane zamknięcia potern.

Pan Tomasz Idzikowski

Zaproponował kilka możliwych wzorów rekonstrukcyjnych wrót w postaci grafik.

Pan Krzysztof Piksa

Zaznaczył, że wrota muszą mieć otwory o szerokości co najmniej 40 cm, nie mogą również ograniczać wymiany powietrza by nie zmienił się mikroklimat na mniej korzystny dla mopka (ocieplenie). Dodał, że bez zamknięcia dostępu do potern nie będzie możliwe osiągnięcie stanu FV dla zimowisk mopka w obszarze.

Pan Tomasz Idzikowski

Zwrócił uwagę, że zgodnie z zapisami umowy dzierżawy terenu Fortu Salis Soglio, dzierżawca ma prawo utworzyć w obrębie fortu muzeum, co może stanowić konflikt z przyjętą koncepcją ochrony.

Pan Dominik Wróbel

Odpowiedział, że w takim wypadku konieczne będzie przeprowadzenie procedury oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, która wykaże czy takie działanie będzie miało istotnie negatywny wpływ na przedmioty ochrony obszaru.

Pan Krzysztof Piksa

Dodał, że wrota powinny być zamykane tylko w okresie zimowym.

Pan Kazimierz Ukarma

Zwrócił uwagę, że w okresie letnim wrota ze względu na zagrożenie kradzieżą powinny być demontowane i zdeponowane w bezpiecznym miejscu.

Pan Janusz Gremski

Dodał, że z punktu widzenia ochrony zabytków odtworzenie wrót z prześwitem dla nietoperzy nie będzie stanowiło naruszenia ochrony konserwatorskiej budynków fortu.

Pan Krzysztof Piksa

Zaznaczył, że w podobnych przypadkach, klucze do wrót zamykających obiekty stanowiące schronienia nietoperzy przekazywane są do dyspozycji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, a czasem także wyznaczonym opiekunom obiektu, mieszkającym w pobliżu.

Pan Janusz Gremski

Przypomniał, że działania takie powinny być podejmowane w porozumieniu z dzierżawcą obiektu.

Pan Dominik Wróbel

Wyjaśnił, że wspólnie z Krzysztofem Piksą wielokrotnie podejmowali próbę nawiązania kontaktu z przedstawicielem fundacji „Janus”, bez skutku.

Pan Janusz Gremski

Zwrócił uwagę, że starostwo powiatowe powinno posiadać wszelkie informacje dotyczące działań podejmowanych przez dzierżawcę na terenie fortu.

Pan Dominik Wróbel

Poprosił przedstawicielkę starostwa powiatowego w Przemyślu o przedstawienie zapisów umowy na dzierżawę fortu, zawartej między starostwem a fundacją „Janus”.

Pani Barbara Królak

Poinformowała, że umowa obowiązuje do końca 2015 roku i przewiduje prowadzenie na terenie fortu działalności usługowo-turystycznej.

Pan Tomasz Idzikowski

Dodał, że według jego informacji fort jest przewidziany w całości jako obiekt muzealny.

Pan Jerzy Gremski

Wskazał, że kilka istotnych zapisów tej umowy nie zostało zrealizowanych, co jest podstawą do rozwiązania umowy z dzierżawcą.

Pan Jerzy Solecki

Podkreślił, że przedmiotowa umowa jest przez dzierżawcę łamana, a jako przykład podał brak możliwości bezpiecznego parkowania, koszy na śmieci, brak zapewnienia przewodnika, a także, że następuje wywożenie z terenu fortu pamiątek militarystycznych. Zwrócił uwagę, że

w związku z notorycznym wjeżdżaniem na teren fortu pojazdów mechanicznych postawił na należącej do niego drodze dojazdowej szlaban.

Pan Dominik Wróbel

Podkreślił, że obecność szlabanu jest korzystna z punktu widzenia ochrony siedliska przyrodniczego i nietoperzy.

Pan Jerzy Solecki

Stwierdził, że poruszanie się szlakiem turystycznym pojazdami silnikowymi powinno być zabronione ze względu na hałas powodujący płoszenie hibernujących nietoperzy. Zaznaczył, że obecnie na terenie fortu odbywają się nieformalne spotkania towarzyskie, palenie ognisk, a całkowicie brak reakcji zarówno ze strony społeczności lokalnej jak i Straży Granicznej. Podkreślił, że spadek liczebności nietoperzy w ostatnich latach jest niepokojący i zapewne związany z częstą penetracją fortu w okresie hibernacji nietoperzy.

Pani Karolina Marciniak

Powiedziała, że w dniu 21 września planowane jest spotkanie stron zainteresowanych sposobem zagospodarowania fortu. Na spotkaniu tym mają zostać poruszone kwestie wywiązywania się dzierżawcy z obowiązków wynikających z umowy.

Pan Janusz Gremski

Przypomniał, że ważną kwestią jest usunięcie części drzew i krzewów porastających umocnienia.

Pan Dominik Wróbel

Stwierdził, że dyskusja dotycząca zakresu usuwania drzew i krzewów powinna się odbyć w trakcie terenowej części spotkania.

Część terenowa

W trakcie przejścia na teren fortu Pan Dominik Wróbel zwrócił uwagę na gatunki obce geograficznie. Następnie Pan Krzysztof Piksa przedstawił miejsca hibernacji nietoperzy, wskazał konieczny do odtworzenia wał ziemny w końcowym odcinku prawej poterny oraz miejsca w których najwłaściwsze byłoby odtworzenie wrót zamykających poterny. Pan Tomasz Idzikowski opowiedział krótko o historii fortu, jego konstrukcji i o rozmiarze zniszczeń, które związane były z kapitulacją twierdzy Przemyśl.

Ustalono, że konieczne jest umieszczenie w pobliżu wejścia do potern tablic informujących o celu montażu krat.

Pan Krzysztof Piksa

Podkreślił, że konieczność zamykania krat obejmuje okres od 1 listopada do końca marca. Poza tym terminem mogą być otwarte lub zdemontowane.

Pan Jerzy Gremski

Zaznaczył, że Wojewódzki Konserwator Zabytków musi otrzymać projekt wrót i dopiero wtedy podejmie decyzje o jego ewentualnym zatwierdzeniu i wydaniu zgody na zamontowanie.

Pan Tomasz Idzikowski

Zwrócił uwagę na zły stan wewnętrznych murów oporowych prawego dziedzińca.

Pani Dorota Rogala

Zapytała skąd i w jakim rozmiarze należy usunąć roślinność drzewiastą i krzewiastą by nie powodowała dalszego niszczenia umocnień.

Pan Jerzy Gremski

Odpowiedział, że w pierwszym rzędzie należy usunąć roślinność bezpośrednio przylegającą do murów i rosnącą na stropach fortu. Podkreślił, że ustalenie zakresu wycinki powinno się odbywać w trakcie odrębnych uzgodnień z ekspertem chiropterologiem. Każde drzewo i krzew powinny zostać osobno wskazane przez członków powołanej do tego celu komisji.

Pan Dominik Wróbel

Stwierdził, że w związku ze skomplikowaną sprawą własności i użytkowania fortu, właściwy byłby zapis o konieczności konsultowania z RDOŚ w Rzeszowie zakresu wszelkich prac wycinkowych. Podkreślił, że wycinka nie wynika z potrzeb ochrony siedliska i gatunku, a tym samym nie będzie rzutowała na koszty realizacji PZO. Zapisy w dokumencie będą jedynie dopuszczały zabieg, a nie będą go nakazywały.

Pan Maciej Ciuła

Podkreślił, że prace wycinkowe będą musiały być poddane procedurze oceny oddziaływania na środowisko.

Na tym zakończono terenową część spotkania. Po powrocie do siedziby Nadleśnictwa Krasiczyn Pan Dominik Wróbel podziękował wszystkim za przybycie i wstępnie poinformował o terminie następnego spotkania.

Protokół sporządził Dominik Wróbel